

**EL**

# MAGAZÍN

Núm. 343

Divendres, 23 d'agost de 2024

## JARDINERIA ■

La bellesa exòtica de les orquídiess blaves.

## CINEMA ■

'Dogman' de Luc Besson arriba als cinemes.

# ANNA PUNSODA

**"He tornat a ser la de Cal Cinto"**

## ENTREVISTA

ANNA  
PUNSODA

**“Vivim en un país molt desconnectat: el que passa a Barcelona sovint queda deslligat de la resta”**



**Anna Punsoda (Concabella, 1985) és escriptora, editora, traductora i periodista cultural. El 2003 va marxar a estudiar a Barcelona i ara ha tornat, amb la seva família, als Plans de Sió, on s'ha establert. D'aquest retorn parla 'La terra dura' (Pòrtic), un breu assaig en forma de dietari on, amb aparent senzillesa, explica moments de la seva infantesa, de la vida –sovint deshumanitzada– a la gran ciutat, del paisatge humà i sense horitzons de la Segarra, de l'ús –i desús– del català, de la immigració i de la importància de la cultura.**

**Text: Maria Ribes Vilà**  
**Fotografia: Maria Ribes Vilà**

Encapçala el llibre la cita d'un agramuntí il·lustre, l'escriptor Guillem Viladot: “Només som lliures si ens reconciliem amb nosaltres mateixos”. I és aquesta la idea que sobrevola en les pàgines de *La terra dura*. Tornar al lloc d'infantesa i primera joventut que Punsoda va deixar per anar a Barcelona i tornar-hi, amb una vida construïda, amb marit i fills. Malgrat conservar l'aspecte d'una jove estudiant, Punsoda transmet la calma de qui ha tornat d'un viatge, també interior, i ha reforçat el lligam cap a una terra que l'ha vist néixer i créixer. La dona madura que és “ha tornat al desert” reconciliada amb ella mateixa i amb el seu entorn.

**A *La Terra Dura* explica com ha estat la tornada a casa, a la terra on va néixer, als Plans de Sió a la Segarra. No devia ser fàcil, la decisió.**

No ho va ser, però he de dir que jo soc filla dels Plans de Sió, malgrat que ja de ben petita tenia un peu a Concabella i un altre aquí a Lleida. Vaig estudiar al Claver i anava combinant. Els caps de setmana i vacances a la Segarra, on tinc el vincle. Hem vingut a viure a un poblet, les Pallargues, que és a tres quilòmetres de Concabella.

**De jove feia el trajecte entre els dos pobles sovint a peu o amb bicicleta.**

Sí. Ara el jovent ha fet una cosa molt maca que és ajuntar-se per muntar festes o activitats. Quan jo era petita hi havia molta rivalitat entre aquests pobles. Els meus amics, quan van saber que me n'anava a viure a les Pallargues em van dir que els havia traït! [riu].

**Han anat canviant sensibilitats, en aquests anys.**

Sí, moltes. Potser la que més és la que es té envers els animals. De petita amb la colla perseguíem gats. Rellegia fa poc el llibre de Ferran Sàez *Acaçar la boira* i també en parla. Ell és del 1964. Jo soc del 1985 i encara perdurava aquesta distinció, aquesta escala d'éssers: a dalt de tot Déu, després els homes i, finalment, les bèsties. Ara vivim en un món més horitzontal.

**El llibre va per la tercera edició. S'esperava aquest èxit?**

No, en absolut. Però “èxit” en un context català és molt relatiu. No pensàvem que en vendríem més de 1.000 i ja anem pels 4.000. Això té a veure amb el tipus de text, que és un reportatge periòdic, de lectura àgil, però també hi ha un factor de desorientació política que tenim com a país. Crec que necessitem relats d'arrelament i aquest ho és. Barcelona cada vegada és més complicada, més cara i molta gent en marxa.

**Quan torna, amb tota la família, té una sensació de retrobar-se.**

Sí, de reapropiació. És curiós, perquè aquests processos són lents, però quan vaig marxar a Barcelona tenia un cert complex pel meu lloc d'origen si em comparava amb els de l'Eixample... al llarg dels anys he anat veient i identificant les bases sobre les quals s'aguanten les altres persones.

**Ha desmitificat l'altre?**

Absolutament. I he vist que el lloc d'on venia tenia un valor en si mateix i per la història del país. La Segarra ha fet grans aportacions a Catalunya, però potser es coneixen poc. Perquè vivim en un país molt desconnectat: el que passa a la capital sovint no es lliga amb el que passa darrere.

**Darrere. Aquell concepte tan antipàtic de rerepaís...**

Fa dies que penso com podem parlar-ne sense



**“Abans les famílies estaven jerarquitzades. Existia la figura del ‘pater familias’. A casa, fins que el meu padrí no començava a menjar no començava ningú”**

utilitzar aquest terme o el del territori, que tampoc. Hem de buscar una manera d'anomenar Catalunya sense Barcelona.

**El llibre s'articula en forma de dietari, on cada dia explica alguna cosa que ha fet, o reflexiona sobre alguna qüestió. Una d'elles és la llengua catalana.**

A Barcelona el menysteniment del català és molt acusat, més que a Lleida i molt més que a la Segarra. Barcelona és a 110 quilòmetres dels Plans de Sió, però els contextos lingüístics no tenen res a veure. L'ús del català, que per a tu i per a mi és natural, a Barcelona no ho és i això m'obligava a estar a la defensiva constantment. És un desgast que t'adones que el pateixes justament quan ja no et cal. Allò tan relaxat de no haver d'aixecar la mà en una reunió de pares per reclamar l'ús del català com a llengua vehicular.

**A l'escola de les Pallargues això ja no ho ha de lluitar.**

No. Hi ha nens que provenen de famílies castellanoparlants, però el català és la llengua que es fa anar. També la infantesa dels nens serà diferent de la que tenien a Barcelona.

**Més semblant a la seva, segur.**

No sé com explicar això sense ofendre ningú, però

**“L'ús del català, que per a tu i per a mi és natural, a Barcelona no ho és i això m'obligava a estar a la defensiva constantment”**

noto que els nens de poble són més autònoms que els de ciutat. Volten més, tenen més experiències... sent més petits ja poden fer més coses que a ciutat. A més, es fa molta comunitat: l'encarregada del menjador és una veïna del poble, el professor de gimnàstica és el pare d'un altre nen.

**Hi ha més contacte intergeneracional, imagino.**

Totalment. Les relacions són molt diverses i això et fa més permeable a les diferències de sexes, de generacions, d'origens; més capaç d'entendre el bloc de l'altre. Molts debats no existirien si convisquéssim més amb el diferent.

**Es perd l'anonimat de la gran ciutat, també.**

Sí. Jo he tornat a ser la de Cal Cinto, o la Cinta (el meu rebesavi es deia Jacint). Tots ens coneixem, en major o menor grau i no m'ha costat gens recuperar-ho. Al contrari, aquest llibre m'ha permès explicar als amics de Barcelona que el meu poble no és Alaska i alhora perquè la gent del poble entengui el que jo he fet uns anys a fora.

**Explica que ha costat que entenguin que viviu de la cultura.**

Sí. Casa nostra és la biblioteca [riu].

**I l'Ignasi Moreta, el seu home, és el Francès, perquè un dia va utilitzar l'expressió *pied-à-terre*. És una anècdota que m'ha cridat l'atenció, perquè comenta: “Jo que sempre m'he fet passar per més analfabeta del que realment soc em volia fondre.”**

És que abans les famílies estaven molt jerarquitzades. Existia la figura del *pater familias*. A casa, fins que el meu padrí no començava a menjar no començava ningú. I els homes eren els que més pontificaven. Tu podies tenir una altra opinió o matís, però callaves, per no ressaltar o no ferir la sensibilitat de l'home. Li parlo d'un context i d'una època molt determinada. Afortunadament, la meua seguretat no passa perquè la gent sàpiga que en sé més o menys.

**El moviment feminista ha arribat amb un cert retard, a Ponent?**

Perquè l'estructura familiar tradicional, en els nostres pobles, era més important que els individus; a les famílies les feines estaven molt clares, molt dividides i molt jerarquitzades. La família era l'empresa. Els homes tenien feines duríssimes, però les dones es feien càrrec de la comptabilitat, les criatures, les persones dependents... les dones orquestra sempre han existit. Per no parlar de les dones que, als anys setanta, van marxar de la Segarra per anar a la ciutat a servir. En un context així la permeabilització del feminisme costa més, però arriba.

**Vostè mira la Segarra amb amor, però també hi ha una visió crítica. L'omnipresència de la Cooperativa Bon Àrea de Guissona n'és un exemple clar.**

És una empresa que va començar sent petita i no ha passat res més que no passi amb totes les que estan muntades dins del sistema capitalista més desbocat. Créixer, créixer, créixer. Però també –i aquest és el gran mantra– la Cooperativa dona feina a molta gent. Quan va esclatar la guerra, de 900 ucraïnesos que hi havia a Guissona es va passar a més de 1.400. La Cooperativa necessita molta mà d'obra i als escorxadors hi treballen, bàsicament, immigrants. Això no ha estat sempre així: els pares dels meus amics treballaven als escorxadors de Bon Àrea i els meus amics ja treballen al laboratori. Però això és només un mirall del que ha passat a escala global.

**I no ho podem jutjar: les persones anem on hi ha feina.**

Evidentment. A mi totes aquestes teories de la substitució demogràfica em posen els pèls de punta: és pensar que existeix una organització superior que vol canviar un bloc per un altre, com si les societats fossin productes de laboratori. Les societats són, per naturalesa, dinàmiques i permeables. El que passa és que venen d'altres països i això obliga a una organització més acurada, perquè el català ha de continuar sent la llengua vehicular, perquè aquest fet no sigui un cost per al paisatge, perquè la convivència sigui fàcil...

**Com creu que s'està duent a terme?**

Prou bé. Hi ha ucraïnesos, romanesos, i la gent de Guissona no els percep gaire diferents d'ells. Hi ha molts matrimonis mixtos, molts són cristians. Seria molt diferent si tinguessin una altra religió.

**Al llibre surten persones segarrenques molt potents en l'àmbit cultural i social de la Segarra,**

**“Totes aquestes teories de la substitució demogràfica em posen els pèls de punta: és pensar que existeix una organització superior que vol canviar un bloc per un altre, com en un laboratori”**

**com Maria Garganté, Jordi Oliva, Teresa Salat, Fermí Manteca, Joan Montagut... per mencionar-ne alguns. Els anomena “francitadors culturals”.**

Cert. Jo sempre dic que la feina que he fet jo és la més fàcil: d'altaveu de la tasca que fan ells, a través de les seves associacions, revistes, plataformes culturals. Gràcies a ells a pobles tan petits hi passen coses grans, com que hi toqui el millor violinista viu en actiu del món. I fa poc hi va venir. Aquests “francitadors culturals” treballen sense buscar reconeixement, per pur amor a la seva terra. Jo, com a periodista, tinc l'obligació de donar-los veu i rellevància. I miro de fer-ho sempre.

## OPINIÓ



Josep Burgaya

DES DE FORA

## Els migrants com a cap de turc

La immigració no és un problema, i encara menys els immigrants. La immigració és un fenomen complex que, quan es produeix en forma de contingents elevats i que es desplacen de manera informal i molt arriscada, requereix de ser abordat i gestionat. No és fàcil i en canvi ho és –i molt– fer-hi demagògia i expressar frustracions i baixes passions que solen prendre la forma de xenofòbia. En la dinàmica de moviment de població del continent africà cap a Europa hi conflueixen moltes coses. Per un costat, un elemental intent de fugir de la pobresa, i moltes vegades també dels conflictes bèl·lics i, alhora, l'atracció d'una societat europea i occidental on es creu poder desenvolupar una vida força més acceptable. Si el rebuig d'origen té unes evidents causes socioeconòmiques que es poden constatar, no ho és tant que les possibilitats de construir una nova vida al continent d'arribada es compleixin. Probablement, han dipositat un excés d'expectatives i el món d'acollida és poc propens a comportar-se com a tal i el fet que siguin terres riques no significa pas que els seus ciutadans estiguin disposats a compartir el benestar amb els nousvinguts. Menystenir el diferent resulta molt fàcil, com difícil es acceptar la multiculturalitat en nom de no sé quina supremacia de la nostra cultura. En tot cas, es desenvolupa una forta tendència a identificar els nousvinguts amb la pobresa –això sol ser cert–, amb la delinqüència i amb hàbits que ens molesten i considerem poc adequats i saludables. S'accepta

malament que hagi canviat la fisonomia dels carrers, que apareguin nous tipus de negocis, que a les escoles públiques hi hagi més nens *de fora* que *de casa* o bé que ens sembli que col·lapsen els serveis públics. Acceptem-ho, no ens agraden els diferents i encara menys quan són pobres. No ens plauen la gent del Magreb, però en canvi, no tenim cap problema amb els àrabs rics. Aquesta pulsio miserable, l'hem de combatre amb la racionalitat i amb dosis d'humanitat, reflexionant que tota persona

*A la dreta i l'extrema dreta els agrada vincular la migració a la delinqüència, si convé exagerant responsabilitats a les xarxes*

té el mateix valor i que nosaltres no fa pas tants anys que ens trobàvem en una situació que s'hi assemblava.

Arribats aquí –els que ho aconseguen i no es queden pel camí–, són grans contingents que mantenim en situació d'irregularitat, molts dels quals són menors no acompanyats. En lloc d'incorporar-los per bé d'ells i de tots plegats, els mantenim en uns llimbs com si es tracés de coses molestes, mentre molts d'ells es mal ocupen en feines molt mal pagades ajudant a mantenir en molts sectors una ficció d'economia que se sosté sobre costos esclavitzadors

mentre sobreviuen a les ciutats en condicions lamentables. A la dreta i l'extrema dreta d'aquí i d'allà els agrada molt vincular la migració a la delinqüència, si convé exagerant o inventant responsabilitats a les xarxes socials per tal de mantenir viva i si pot ser exagerar la xenofòbia, com si aquests comportaments fossin inherents a la cultura d'origen, la qual ens haurien exportat. S'obvia que la pobresa i la misèria són un brou de cultiu per a determinats comportaments. Si els condemnem a aquesta situació, després no els en podem fer responsables. Poc importa la realitat, s'exageren xifres i es fan córrer notícies falses amb la finalitat de crear i convertir l'aversion a la immigració en un element de mobilització política, tot apel·lant a un pretès caos social i cultural que aquesta generaria i que cal combatre. És cert que el tema requereix ser adequadament gestionat i fer acords i ajuts amb els països d'origen per tal d'evitar els dramàtics fluxos d'arribades informals a les nostres costes. En països amb dinàmiques demogràfiques envellidores, la immigració és un bé si es fa i es canalitza bé. Es requereixen bones polítiques i poc soroll demagògic. També, no oblidar que estem tocant un tema que afecta persones i que, com a tal, s'hauria d'abordar. L'ús i abús polític del tema resulta lamentable i acaba per ser també delictiu per la cultura de l'odi que genera. Ara bé, tampoc ajuden els que darrere un bonisme impostat neguen qualsevol necessitat d'abordar el tema.



XAVIER MENÓS

DE PAS

## Cultura arrelada

Arribo a l'estació de trens de Lió, un casc de Darth Vader dissenyat per Santiago Calatrava, després d'haver-me endinsat en la cultura culinària d'aquesta ciutat francesa gràcies a la lectura de *La transmissió del gust* del periodista americà Bill Bufford. En aquest llibre, l'autor narra en primera persona la seva particular immersió en l'art de la cuina amb un to distès i carregat d'ironia. De ser aprenent de cuiner en el mític restaurant *La Mère Brazier* a les seves aventures familiars –matança de porc inclosa–, Bufford fa un homenatge a una zona fèrtil per a l'explosió dels sabors i de la creativitat.

Primera parada, Avinyó. La 78a edició del mític festival de teatre es deixa sentir només eixir de l'estació. Centenars de cartells no deixen cap superfície lliure d'empaperar, tot lluint per l'atenció d'uns visitants que volen ser sorpresos per les innumerables propostes artístiques que ompliran durant un mes una

ciutat famosa pel seu castell papal i per la seva muralla medieval.

Vaig a anar a Arlès perquè volia resseguir les passes de Van Gogh i em vaig trobar amb un festival de fotografia que em va deixar impressionat. *Les Trobades d'Arles*, fundades el 1970, és un exemple extraordinari de com una proposta cultural ben pensada –aquest festival va néixer sota el bressol de grups fotogràfics ja existents– té el gran poder d'atreure més de 150.000 visitants a una localitat d'uns 52.000 habitants. Llibreries, claudres, botigues buides, esglésies, patis, parets... No hi ha cap racó d'Arlès que no estigui dedicat a l'art de la imatge. En aquesta edició s'han organitzat una quarantena d'exposicions. Cal destacar la primera retrospectiva internacional dedicada a la fotoperiodista americana Mary Ellen Mark i les instantànies, plenes de color, dolor i bellesa de l'espanyola Cristina de Middel.

Última parada: Grignan. Amb només

1.000 habitants i coronat per un imponent castell renaixentista, aquest poble ha fet de la literatura la seva marca d'identitat. Agafant com a fil conductor les cartes que Madame de Sévigné enviaria a la seva filla i que es farien extremadament populars al segle XVII, Grignan es bolca en la literatura epistolar i organitza un festival que enguany ja compleix 28 anys. Música clàssica al carrer, trobades amb escriptors, representacions teatrals al castell, lectures organitzades en llibreries... La serenor i l'aire fresc d'aquesta vila de la Provença alimenten l'ànima del viatger que busca pau i omplir-se de noves experiències viscudes a càmera lenta.

Avinyó, Arlès o Grignan ens donen una lliçó del poder de la cultura i de les iniciatives artístiques ben madurades i que han acabat arrelant al territori. De les ciutats més grans als pobles més petits, aquests festivals no només han aportat turisme de qualitat a unes zones allunyades de París, sinó que també s'han convertit en un orgull per als seus habitants. La quadratura del cercle. *Chapeau.*

## LLIBRES

### NOTES DE LECTURA

Anna Tomàs i Mayolas

## Estimar un gos

Més de dues-centes pàgines dedicades a una de les necessitats més poderoses de la vida, estimar, sentir-se estimat. Poques vegades he llegit tan a gust un llibre sobre l'amor, i segurament és així perquè no és l'explicació d'un amor ensucrat ni romàntic, no està ple de tòpics ni de llocs coneguts. És una història d'amor entre un home, el mateix autor, i el seu gos, l'Ubac, que adopta de cadell i amb qui comparteix els seus 13 anys de vida.

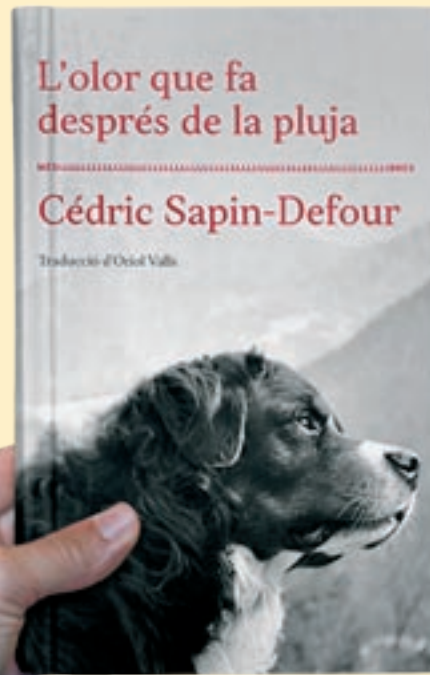
En Cédric veu l'anunci d'una cadellada de bovers de Berna, i se n'hi va corrents, sense intenció d'adoptar-ne cap i, alhora, sabent-se permeable als encants de les cries de gos. Ja n'havia tingut, ja sabia a què s'exposava. Qui no ha tingut un cadell a les mans i ha pensat, si pogués me'l quedaria? Una crònica anunciada, i molt ben explicada. L'autor escriu i descriu molt bé, t'embolcalla i et trasllada, de cop, a paisatges rurals i de muntanya.

I a partir d'aquesta primera trobada, fins a la mort, de vellesa, de l'Ubac, ens explica la seva vida compartida. I tots els aprenentatges que fa gràcies a l'observació del gos i al vincle irrompible que els uneix. La responsabilitat de fer-se càrrec d'una altra vida, tenir-ne cura, adaptar-se a les seves necessitats.

Sense humanitzar-lo. Un tractat sobre la capacitat infinita del cor. Un amor que no exclou la resta de relacions.

L'Ubac, amb la seva capacitat de meravellar-se, la seva alegria, la seva connexió amb l'entorn, el seu sentit diferent de percebre el pas del temps. La confiança que li té, la lleialtat, la manera com es comunica, etc. Tot plegat el fa ser més conscient de la vida, del present, de la necessitat d'atenció plena amb la natura, amb els altres éssers vius, amb si mateix.

Una lectura que us recomano tant si us agraden els gossos com si no. Si us agraden i en teniu, perquè us hi sentireu identificats i gaudireu de la connexió entre tots dos. Si no us agraden, perquè entendreu que el llibre va d'afectes, cap als animals, cap a les persones, cap a la muntanya. I sobretot, perquè és una escriptura que atrapa, plena de reflexions. Una prosa que ens col·loca dins els pensaments ben endreçats del seu autor, que traspuen la seva energia i, sense dubte, la necessitat de relatar l'impacte emocional que li suposà formar part de la vida de l'Ubac. Un viatge per paisatges alpins, en què ben segur hi podreu sentir algun lladruc d'agraïment.



### L'OLOR QUE FA DESPRÉS DE LA PLUJA

Autor: Cédric Sapin-Defour

Traducció: Oriol Valls

Editorial: Més Llibres

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2024

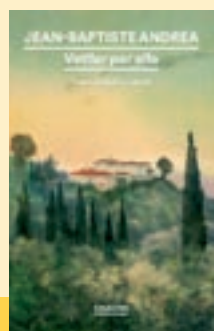
Pàgines: 221

## NOVETATS EDITORIALS



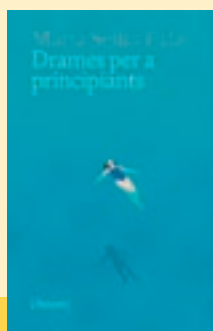
### 'Poesia completa'

Joan Salvat-Papasseit  
Ed. 62



### 'Vetllar per ella'

Jean Baptiste Andrea  
Empúries



### 'Drames per a principiants'

Maria Sellas Palat / Univers



### 'La ruta blava'

Josep M. de Sagarra  
Club Editor



### 'Arigato'

T. Blanch / J.A. Labari  
Estrella Polar

El 7 d'agost passat va fer cent anys de la mort de Joan Salvat-Papasseit. Amb aquest motiu s'han reeditat en un sol volum, a cura de Jordi Cornudells, els cinc llibres que va publicar en vida: *Poesmes en ondes hertzianes*; *L'irradiador del Port*, i *les gavines*; *Les conspiracions*; *La gesta dels estels*, i *La rosa als llavis*, a més del pòstum *Óssa Menor*. Edició necessària d'un poeta cabdal.

Hi ha lectors que, sistemàticament, es refien de la qualitat del Goncourt, el gran premi de la novel·la francesa. Poc abans de l'estiu, arribava la traducció en català del relat guanyador el 2023. Una història que arrenca l'any 1986 amb la mort d'un escultor en un monestir italià, on ha viscut per vetllar la seva gran i darrera obra, una escultura que pot alterar l'ordre de les coses.

Novel·la de debut de Maria Sellas, a qui potser alguns ja hauran llegit a través del seu compte d'Instagram @segon. tercera. La història té com a protagonista la Júlia, una noia que està entrat a l'edat adulta. Mentre gaudeix a l'estiu, li arriba una carta (fet en ell mateix insòlit). Tornarà a Montpelles, on havia estudiat un any, i recuperarà un passat al qual ja li semblava haver tancat la porta.

Club Editor ha recuperat l'edició que el filòleg Narcís Garolera, un dels més bons coneixedors de l'obra de Sagarra, va fer d'aquest relat. Sagarra el va escriure en el seu viatge a la Polinèsia. Marxant d'una Guerra Civil que l'amenaçava, Sagarra ens fa mirar amb la seva agudeses totes les etapes del viatge fins a Tahití, que ens mostra no com un paradís de postal, sinó com un lloc ben real.

Els autors de l'èxit *El buscapistes* tornen amb una sèrie pensada per acompanyar els lectors més petits en el pas de la lletra majúscula a la lletra d'impremta. I de la lectura guiada pels adults a la lectura autònoma. Un moment fonamental. La narració es combina amb la vinyeta, amb un gat com a protagonista, perquè l'experiència sigui plaent. Ja n'han sortit dos llibres.

## 8è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA - 3r PREMI

## PRESONER

Joan Ramon Bartés Subirats · Gurb

Il·lustracions: Maria Peix

*Presoner*

Des del petit forat que tinc com a finestra veig com un nou dia comença. El xiscle de les gavines voleiant sobre el port és el primer que sento cada matí. Sento, perquè més enllà del que hi ha dins les quatre parets l'única cosa que puc veure és el petit tros de cel que mal il·lumina l'estança, més en un dia gris d'hivern com avui. A més, l'alt sostre i el terra i parets de pedra gruixuda fan que hi hagi, a part d'un intens fred, moltíssima humitat, amb la qual cosa la vestimenta i el matalàs estan sempre humits. El temps astronòmic és difícil de controlar quan et trobes en la meua situació: no tens hores ni referències més enllà del dia i la nit i, si no procures marcar els dies al *calendari* (ratlles fetes a la paret amb un trosset de pedra) perds no només la referència de les hores, sinó també dels dies, dels mesos... dels anys. I, per tant, si no vaig errat i he marcat cadascun dels dies que fa que estic privat de llibertat, avui tinc la visita del meu amic i advocat. Em sap greu veure'l sempre tan abatut, pateix més per mi que jo mateix. Jo li dic que no ha de patir per res, que només vull que vingui com a amic, no com a advocat.

*Dues hores més tard*

Sento passes apropant-se. Sí, el meu bon amic, puntual com sempre, cada primer de mes em vens a veure sens falta.

–Jan! –em diu–. Déu meu, estàs més prim i pàl·lid que l'última vegada que ens vam veure. Ja et donen prou menjar? I aquesta miserable claror és tot el que tens? I quin fred que hi fa, aquí! Em queixaré enèrgicament a l'alcaid! Tornaré a reclamar la teua llibertat! Tots sabem perfectament que ets innocent, fins i tot semblaria més que tu mateix, que no te'n vas ni voler defensar de les absurdes proves presentades pel fiscal. Per què no vas dir res?

Així és l'Hug. Es preocupa per mi, i una de les coses que fa per demostrar-ho és deixant anar tot el que pensa sobre la meua situació d'una revolada. Un cop ha buidat el pap és com si sortís d'una mena de catarsi i s'adona que jo no he pogut gesticular ni mitja paraula. Aleshores s'asseu al meu costat al matalàs de palla que descansa sobre una màrfega de fusta ferrada a la paret i que constitueix tot el mobiliari de la meua humil "llar". A part d'això, les meves possessions es limiten a una gerra per l'aigua i un utensili que serveix per a altres menesters i que només es buida un cop a la setmana quan vaig a missa a la petita capella de la presó.

–Agraeixo el teu interès, Hug, però no pateixis per mi. Estic bé.

–Va home, no et facis el valent; tens els llavis morats, la roba i el matalàs humits, esblanqueït... t'ho repeteixo: aconseguiré la teua llibertat. Tornem a relatar els fets.

I explico de nou fil per randa tot el que va succeir: que abans de tornar a casa aquell fatídic vespre vaig passar prop d'una hora a la taverna del port amb els companys d'armes per agafar ànims, ja que l'endemà partíem amb el nostre vaixell per assegurar la ruta de les Amèriques (molts bucs mercants eren assaltats pels pirates). Que en sortir de la taverna vaig anar cap a casa per passar l'última nit amb ella i que en entrar a l'habitació, me la vaig

trobar estesa sobre el llit en mig d'un doll de sang i amb una espasa suposadament meua tacada també de sang. Que vaig quedar en estat de xoc, paralitzat incapaç de reaccionar fins que al cap d'una estona, no sabia dir si un minut o una hora vaig tornar a la realitat quan de sobte la porta de la casa era colpejada per punys i peus fins a esbotzar-la i, tot seguit, una dotzena de mans i braços m'immobilitzaven. D'allà em portaren al calabós on ens trobem ara i d'on només he sortit per anar al jutjat per escoltar com em sentenciaven a podrir-me en aquest cau.

–Sí –digué l'Hug–, però repeteixo: per què no et vas defensar durant el judici? L'única prova que té el fiscal és l'espasa ensangonada. Podria ser de qualsevol. I d'acord, la porta no estava forçada, però això també pot voler dir que ella va obrir a l'assassí perquè el coneixia.

Com a única resposta, senzillament em vaig encongir d'espatlles, cosa que desesperà encara més el meu amic. Després d'això s'acomiadà repetint-me que em trauria d'allà.

Torno a estar sol. No, amic, no em mereixo el teu ajut, no t'he dit tota la veritat. T'he obviat un punt molt important d'aquella maleïda nit: en sortir de la taverna em dirigia cap a casa, però quan passava davant casa teua en sortí la Beth, la teua dona; estava molt alterada i plorava. Però el més destacable era el morat que li cobria mitja cara. Li vaig demanar què l'hi havia passat, però en comptes de contestar em convidà a entrar. No volia que ningú la veiés en aquell estat. Un cop a dins i després d'assenenar-se, m'explicà que us havíeu discutit perquè s'havia atrevit a plantar-te cara. De fet, em va dir que ho havia fet perquè estava cansada de callar davant els maltractaments cada vegada més freqüents. Em costava creure el que la Beth m'explicava: l'Hug maltractador? Però si és la bondat personificada, sempre disposat a ajudar, fins i tot cobrant per sota de la tarifa establerta si el client no s'ho pot permetre... si fins i tot el seu nom sona dins el món de la política com a futur líder dels Whigs!

Quan li vaig traslladar tots aquests pensaments a la Beth, la meua incredulitat es va fer encara més gran:

–Mira Jan, tot el que ara t'explicaré és tan cert com que la nit precedeix al dia. Si no havia dit mai res fins ara a la Sança i a tu era per por que l'Hug se n'assabentés. Però ara ja m'és igual, estic cansada de tenir por. Dius que ajusta la tarifa depenent de les possibilitats de la persona? Res més lluny de la realitat; ajusta la tarifa, sí, però només a qui li interessa: a les persones influents que el poden afavorir en, com molt bé has dit, escalar fins a presidir el partit dels Whigs a canvi de tancar els draps bruts que tota aquesta gent té. Tot això encara puc pair-ho, el món de la política funciona així aquí, i és lliure de posar els preus que ell vulgui. De fet, com ja saps ell sempre ha gaudit d'un gran patrimoni fet a les Amèriques però no gràcies a la troballa d'una mina d'or per part del seu pare anys enrere. No, el seu pare no va fer fortuna amb l'or, sinó amb el tràfic d'esclaus, negoci que ell ha continuat amb mà de ferro: el seu pare no tractava bé els esclaus, però és que ell és un dèspota. Les dues llargues estades a l'any que suposadament fa a Europa per negocis són en realitat una visita a la seva explotació a Amèrica, on els capatassos el posen al dia *in situ*. Soc ximple, no vaig saber veure la veritat

fins que fa un any va arribar un correu d'ultramar. Vaig recollir jo el correu perquè l'Hug en aquells moments no era a casa i just en deixar la missiva sobre el rebedor es va trencar el segell i la carta s'obrí i caigué a terra. En recollir-la la vista em va anar a parar a dues paraules que hi havien escrites: "Rebel·lió" i "Esclaus". No vaig poder resistir la temptació de llegir la missiva; aquelles paraules no podien significar res de bo. Efectivament, deia que els esclaus s'havien rebel·lat i que es requeria la presència immediata del "Senyor". En aquell moment acabava d'arribar l'Hug i el tenia just darrere meu, no l'havia ni sentit arribar absorta com estava. Em vaig girar de cara a ell i entre llàgrimes li vaig preguntar si tot el que deia la carta era cert. No ho va negar. Senzillament, m'ho explicà amb tota la normalitat del món i em digué que a més, havia d'estar-li agraïda per la vida que vivia al seu costat. Aleshores vam començar a discutir fins que em va clavar una bufetada. Jo vaig quedar paralitzada perquè mai m'havia alçat la mà. Quan em vaig recuperar li vaig demanar si tu n'estaves al cas; al capdavant ets el seu millor amic, i el que em va contestar em va deixar glaçada: "Aquell malparit no n'ha de fer res. Però és massa intel·ligent; s'ha de tenir controlat, em coneix massa bé. Quan vaig saber



Mariadelestrenes



el judici. Si no hagués estat amb la Beth, si no hagués tardat tant a arribar a casa, la Sança viuria. En part, soc culpable de la seva mort.

#### Dos anys enrere

En Gerald feia una temporada que *treballava* pel senyor. Per "l'Hug, l'advocat" com era conegut. Entre altres feines, vigilava un oficial de segona de marina, un tal Jan. L'havia d'informar si feia

alguna cosa que sortís de la seva rutina o si es veia amb algun desconegut. No, la persona amb la qual jeia en aquells moments aquell Jan no era desconeguda en absolut pel senyor, però segur que la informació valdria el seu pes en or. L'havia d'avisar de seguida.

\*

A l'Hug l'afectà poc la informació que el seu cap li donà: la Beth, la Sança, en Jan i ell mateix havien nascut i crescut a la vila i havien fet colla des de petits, i s'havia d'estar cec per no veure com la Beth des de sempre n'havia estat, d'en Jan. Però mai es va sentir corresposta perquè ell només tenia ulls per la Sança, així que, amb el camí aplanat, va conquerir el cor de la Beth, tal com sempre havia desitjat. No, ell mai havia estat a l'altura d'en Jan en cap sentit. Però ara havia arribat el seu moment: així com Cupido travessa el cor dels amants ell descarregaria la seva frustració travessant el cor de la Sança i, el més important, es trauria de sobre en Jan. Però havia d'actuar de pressa, abans en Jan tornés a casa.

#### Ara, després de la visita de l'Hug a en Jan

Feia un any que en Gerald deixà de treballar per "l'Hug, l'advocat"; des de l'afer Sança li havia agafat por i, sí, potser era un delator, però no podia viure amb la idea de ser còmplice d'assassinat. Un mes enrere aconseguí un lloc de treball a la presó on un pres feia dos anys que estava tancat injustament i havia arribat el moment de confessar-li la veritat. S'ho manegà per ser el carceller que l'acompanyava de la cel·la a missa un cop a la setmana.

Quan, aprofitant que estaven tots dos sols li confessà tot el que sabia, en Jan sense immutar-se digué:

—Estalvia't les paraules, carceller. Des del primer moment vaig saber que m'havien preparat un parany. Qui va avisar els soldats que esbotzaren la porta de casa i m'empresonaren? Jo no. Només podia ser l'assassí. I sí, l'autor del crim és l'Hug: el que va posar fi a la vida de la Sança tenia pressa, tanta que no s'adonà que la seva víctima encara tenia un fil de vida quan el miserable fugí, el just perquè em pogués dir el nom del seu botxí abans de deixar anar l'últim alè. Quan em diu que em traurà d'aquí en realitat vol dir que no permetrà que en surti mai. I per ara no en sortiré, compliré la meua part de culpa, però arribarà el dia que ni aquesta ni cap presó del món impediran la meua venjança.

*peles meus contactes que el volien ascendir a capità de marina gairebé em ve un atac: se li obririen moltes portes i coneixeria a molta gent. Però això no passarà. M'ho vaig arreglar per tal que nomenessin capità a l'inútil del fill del banquer. I per precaució, sempre tinc algú seguint-lo.*

Això és el que la Beth m'explicà aquella nit, amic meu. Així doncs, ets un esclavista que pega a la seva dona. I pel que fa a mi, ara entenc la marxa enrere en el meu ascens a capità. Els dies que em vaig passar pensant què havia fet malament.

Però qui estigui net de culpa que tiri la primera pedra. Un cap acabat el relat, la Beth era un mar de llàgrimes. Jo la vaig abraçar per consolar-la mentre intentava assimilar totes les coses que acabava de descobrir. Ella em deia que feia temps que se sentia sola i, de l'abraçada vam passar als petons, i d'aquests a jaure al llit.

I és per tot això que no em vaig defensar durant



Escolta el pòdcast dels relats del 8è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla



INSTITUCIÓ PUIG - PORRET  
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: **Joan Cors Manils de Parets del Vallès**

## LLENGUA

## EL 9 ETS I UTS

343


 CONSORCI PER A LA  
NORMALITZACIÓ  
LINGÜÍSTICA

## Onomatopeies

## Parlem d'onomatopeies? Són diferents segons cada llengua?

En català, hi ha poques paraules formades a partir d'una onomatopeia: *xiuxiuejar* a partir de l'onomatopeia *xiu-xiu*. O *dring* (nom): expressió que evoca el so que fa, en rebre un xoc, un objecte de metall o de vidre. Per exemple: El dring dels picarols. I *dringar* (verb): un objecte de metall o de vidre, que sona en rebre un xoc. Per exemple: Fer dringar dues monedes. De *xip-xap*: *xipollejar* (verb): la superfície d'una massa d'aigua, agitar-se alçant petites ones i esquitxant o *xipolleig* (nom): acció de xipollejar.

El camp de les onomatopeies és molt lliure i creatiu. Per això, cada llengua té les seves. Així, per exemple, el so que fa el gos quan crida en català és *bup-bup*; en castellà, *gau-gau*; en anglès, *woof*; en francès, *waouh*; en italià, *bau*; en islandès, *voff*; en rus, *gav*; en xinès, *wong*, i en coreà, *meong*, entre d'altres.

D'onomatopeies, n'hi ha moltes i de molts tipus. N'hi ha que imiten sons d'animals, com el lladrec del gos que ja hem citat, el del grill (*ric-ric*) o el gall (*quiquiriquí*). N'hi ha que imiten activitats comunicatives com parlar: *bla-bla-bla*. Algunes representen sons de moviment de líquids: *xof* (caure a l'aigua), *xup-xup* (bullir). D'altres representen sons de coses: *tic-tac* (rellotge), *zum-zum* (motor).

També n'hi ha moltes que representen sons d'accions que fem les persones: *nyam-nyam* (menjar), *pst* (fer callar), *atxim* (eixavuirar). Aquesta última donaria per parlar-ne molta estona, ja que és un molt molt propi de la comarca d'Osona. Vegeu l'article EIXAVUIROS – "A l'abril, cada paraula val per mil" - Ets i uts... (cpnl.cat)

Moltes onomatopeies són repetitives, és a dir, es pronuncien dos cops. En aquest cas, quan s'han d'escriure, les dues paraules estan separades per un guió: *xim-xim*, *nyam-nyam*, *pim-pam*... Si penseu una mica (*Mmmmmmm*) i no us adormiu (*Zzzzzzz*), podeu crear noves onomatopeies en un moment (*Fiuuuu*)!



Fonts: Onomasticon Cataloniae  
Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana  
Web de l'Ajuntament de Muntanyola Ajuntament de Muntanyola  
ésAdir (esadir.cat)

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de [vic.ass@cpnl.cat](mailto:vic.ass@cpnl.cat)

Oficines i serveis:  
[granollers@cpnl.cat](mailto:granollers@cpnl.cat)  
[ripolles@cpnl.cat](mailto:ripolles@cpnl.cat)  
[vic@cpnl.cat](mailto:vic@cpnl.cat)  
[www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/](http://www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/)



VIURE A CATALUNYA.  
APRENEM CATALÀ  
des de l'amazic

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

amb el suport de:

EL 9 NOU

Generalitat de Catalunya  
Departament de Cultura

Ho podeu trobar a: [EL9NOU.CAT](http://EL9NOU.CAT)

UNITAT 16: Els llocs



## NUTRICIÓ

Eva Remolina / AMIC



La inflamació és una resposta natural del cos davant d'infeccions, lesions o malalties. Tanmateix, quan la inflamació es converteix en crònica, pot contribuir a diverses malalties, com l'artritis, les malalties cardíques i la diabetis tipus 2. Afortunadament, la dieta pot tenir un paper crucial en la reducció de la inflamació crònica.

## Deu aliments antiinflamatoris

### 1. Peix ric en greixos omega-3

Els peixos com el salmó, la tonyina, les sardines i el verat són rics en àcids grassos omega-3, coneguts per les seves propietats antiinflamatòries. Els omega-3 ajuden a reduir la producció de molècules i substàncies relacionades amb la inflamació, com les prostaglandines i els leucotriens.

### 2. Fruits secs i llavors

Ametlles, nous, llavors de lli i llavors de xia són fonts excel·lents d'àcids grassos omega-3 i altres nutrients antiinflamatoris, com la vitamina E i els antioxidants.

### 3. Baies

Maduixes, gerds, nabius i mores estan plens d'antioxidants i vitamines que poden reduir la inflamació. Les baies contenen antocianines, que tenen propietats antiinflamatòries potents.

### 4. Verdures de fulla verda

Espinacs, kale, bledes i altres verdures de fulla verda són riques en antioxidants, vitamines i minerals que combaten la inflamació. A més, contenen alts nivells de vitamina K, que pot ajudar a reduir la inflamació.

### 5. Tomàquets

Els tomàquets són una font excel·lent de licopè, un antioxidant que pot ajudar a reduir la inflamació. Cuinar els tomàquets augmenta la quantitat de licopè que el teu cos pot absorbir.

### 6. Oli d'oliva verge extra

L'oli d'oliva verge extra és ric en àcids grassos monoinsaturats i antioxidants, com l'oleocanthal, que té propietats antiinflamatòries similars a les de l'ibuprofèn.

### 7. Espècies i herbes

Cúrcuma, gingebre, all i canyella són espècies conegudes per les seves propietats antiinflamatòries. La cúrcuma, en particular, conté curcumina, un compost amb efectes antiinflamatoris forts.

### 8. Te verd

El te verd és ric en polifenols i antioxidants, com l'epigallocatequina gal·lat (EGCG), que poden ajudar a reduir la inflamació i protegir les cèl·lules del dany.

### 9. Alvocats

Els alvocats són plens de greixos saludables, antioxidants i vitamines que poden ajudar a combatre la inflamació. També són una bona font de fibra i potassi.

### 10. Xocolata negra

La xocolata negra, amb un contingut de cacau d'almenys el 70%, conté flavonoides que tenen efectes antiinflamatoris i antioxidants.

## GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC



La mostassa és un condiment conegut pel seu gust picant i la seva capacitat per realçar el sabor de molts plats. Prové de les llavors de la planta de mostassa, que pertany a la família de les crucíferes, la mateixa família de vegetals com el bròquil, la col i els raves.

## La mostassa: usos culinàris i beneficis per a la salut

La mostassa està feta principalment, de les llavors de la planta moltes i barrejades amb aigua, vinagre, suc de llimona, sal i altres espècies, que creen una pasta la composició de la qual pot variar segons la recepta i el tipus de mostassa.

Hi ha diverses espècies de mostassa, però la més comuna és la mostassa blanca (*Sinapis alba*), la mostassa negra (*Brassica nigra*) i la mostassa marró (*Brassica juncea*).

### BENEFICIS

Consumir mostassa no només afegeix sabor als teus menjars, sinó que també pot aportar diversos beneficis per a la salut, com poden ser:

#### Riquesa en nutrients

##### Minerals:

Les llavors de mostassa són una bona font de minerals com el calci, magnesi, potassi i fòsfor.

##### Vitamines:

Contenen vitamines A, C i K, així com diverses vitamines del grup B.

#### Propietats antioxidants

Les llavors de mostassa contenen compostos antioxidants que ajuden a combatre els radicals lliures i poden reduir el risc de malalties cròniques.

#### Beneficis digestius

La mostassa pot estimular la producció de saliva i suc gàstrics, i millorar així la digestió i el metabolisme.

#### Propietats antiinflamatòries

Certs compostos de la mostassa tenen efectes antiinflamatoris que poden ajudar a alleujar el dolor.

#### Control del sucre en sang:

Alguns estudis suggereixen que els components de la mostassa poden ajudar a regular els nivells de sucre en sang, i beneficiar així les persones amb diabetis.

#### Usos culinàris

La mostassa és extremadament versàtil a la cuina. Pot ser utilitzada com a condiment per a carns, embotits, entrepans i hamburgueses. També és un ingredient clau en moltes salses, adobs i vinagretes. A més, la mostassa en gra s'utilitza en la cuina per donar sabor a diversos plats, com escabetxos i curris.

## JARDINERIA

Eva Remolina / AMIC



# La bellesa exòtica de les orquídiades blaves

### CARACTERÍSTIQUES:

#### Floració

Les flors són de color blau intens amb una textura suau i vellutada. La forma de les flors és la típica de les orquídiades *Phalaenopsis*, amb pètals amples i arrodonits.

#### Fulles

Les fulles són amples, carneses i de color verd intens. Aporten nutrients essencials a la planta.

#### Arrels

Les arrels són aèries i es desenvolupen fora del substrat, fet que permet a la planta obtenir humitat i nutrients de l'aire.

### CURA I MANTENIMENT:

#### Llum

Les orquídiades necessiten molta llum, però no poden rebre llum solar directa, perquè això podria cremar les seves fulles.

#### Reg

Regar les orquídiades amb moderació és clau. S'ha de regar quan el substrat estigui sec al tacte. Evita l'excés d'aigua per prevenir la podridura d'arrels.

#### Humitat

Les orquídiades prosperen en ambients amb alta humitat. Es recomana mantenir una humitat relativa del 50%-70%.

#### Temperatura

Les orquídiades de color blau prefereixen temperatures moderades, entre 18°C i 25°C durant el dia i una mica més fresques a la nit.

#### Substrat

Utilitzar un substrat específic per a orquídiades és fonamental. Proporciona un bon drenatge i aireig.

#### Adob

Durant l'època de creixement, es recomana adobar la planta cada dues setmanes. Durant l'hivern, es pot reduir la freqüència.

### IMPORTANT:

El color blau de les orquídiades de color blau no es manté en les floracions següents. Les noves flors seran de color blanc o d'un to natural de la planta original. Aquesta peculiaritat fa que les orquídiades de color blau siguin apreciades com a plantes de regal o decoració temporal, ja que ofereixen una bellesa excepcional durant la seva floració inicial.

El nom científic de l'orquídiada blava és 'Phalaenopsis blue mystique', tot i que aquest no és el seu color natural, ja que el seu color es deu a un procés artificial. Aquesta varietat d'orquídiades es va originar en laboratoris d'Holanda, on es va desenvolupar un mètode per infondre pigment blau a les flors de les orquídiades blanques.

## LLAR

Eva Remolina / AMIC



# Com llegir correctament la factura de la llum

### PARTS DE LA FACTURA DE LA LLUM:

#### ■ Dades del client i del contracte

Inclou el nom del titular, l'adreça del subministrament, el Codi Universal de Punt de Subministrament (CUPS) i el tipus de tarifa contractada.

#### ■ Període de facturació

Indica el període de temps pel qual s'està facturant el consum elèctric.

#### ■ Potència contractada

La potència (kW) que has contractat per al teu habitatge. Afecta la part fixa de la teva factura.

#### ■ Consum elèctric

Mostra l'energia consumida (kWh).

#### ■ Costos

##### Termini de potència:

Es multiplica la potència contractada pels dies del període de facturació i el preu del kW.

##### Termini d'energia:

Es basa en el consum d'energia i els preus aplicables segons els trams horaris.

#### ■ Impostos

Inclou l'impost sobre l'electricitat i l'IVA.

### TRAMS HORARIS:

#### ■ Punta

Horari de màxima demanda, normalment les hores del dia en què més energia es consumeix. És el tram més car.

#### ■ Plana

Horari de demanda mitjana, amb preus moderats.

#### ■ Vall

Horari de baixa demanda, sovint durant la nit o matinada. És el tram més econòmic.

### TARIFES P1 A P6

Són franges horàries específiques que varien segons el dia de la setmana i l'estació de l'any.

#### ■ P1 (Punta)

Les hores de major demanda durant el dia.

#### ■ P2 i P3 (Plana)

Hores de demanda intermèdia.

#### ■ P4, P5 i P6 (Vall)

Hores de baixa demanda, habitualment nocturnes.

Les factures de la llum són complexes de llegir per la gent que no en té coneixements, però entendre-les és fonamental per gestionar el consum energètic i les despeses.

## CINEMA

### LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

#### 'Dogman'

de Luc Besson



#### En companyia de gossos

Després d'estrenar-se mundialment al Festival de Cinema de Venècia de l'any passat, *Dogman*, del cineasta francès Luc Besson, arriba als nostres cinemes. El director de pel·lícules de ciència-ficció i acció com *El quinto elemento* (1997) o *Lucy* (2014) dirigeix ara una extravagant i inclassificable proposta que barreja thriller, musical, horror, conte o melodrama psicològic. El film s'obre amb una cinta de l'escriptor francès del XIX, Lamartine, "On hi ha un desgraciat, Déu li envia un gos", reveladora del sentit que prendrà la pel·lícula. En el preàmbul, Douglas *Doug* (Caleb Landry Jones), un home transvestit i ferit que condueix una camioneta, és aturat per la policia i descobrim que porta un carregament de gossos. Al centre de detenció és visitat per una psicòloga, Evelyn (Jojo T. Gibbs), per estudiar el seu cas i diagnosticar-lo.

Aleshores comencen diversos *flashbacks* que ens ajudaran a reconstruir els passos que ens duran a l'incomprensible moment del començament. La pel·lícula narra, doncs, la increïble història d'un noi, Douglas (Caleb Landry Jones), d'infància dissortada amb pare agressiu i ambient fanatitzat. Douglas acaba tancat en una gossera, abandonat per la mare, que fuig de la violència masclista del

seu marit i, després d'un tret del seu propi pare, acaba sense mobilitat a les cames. Un cop és alliberat del seu captiveri, Doug acabarà internat en un hospici, però allà rep l'ajuda d'una educadora Salma (Grace Palma), que li descobreix la lectura i, sobretot, Shakespeare. En realitat, Salma esdevindrà l'única persona afectuosa amb Doug, que s'enamora sense sort d'ella.

Després Doug es deixa endur per la seva pulsio per l'actuació i la canço fins a esdevenir una vedet en un club nocturn tot interpretant temes d'Edith Piaf o Marilyn Monroe. Tot i ser colpejat durament per la vida, Doug aconsegueix tirar endavant gràcies, sobretot, a l'amor dels gossos. Una vida en els marges de la societat que el durà a organitzar una patrulla canina molt obediènt per robar als rics, la seva particular revenja d'un món que l'ha repudiat. Luc Besson signa una pel·lícula demencial, digna d'un franc-tirador que va per lliure, en la qual dispara a plaer en totes direccions. Per acabar, no podem obviar l'extraordinària interpretació d'un misantrop i transformista Caleb Landry Jones, l'actor de *Tres anuncis als afores* (2017, Martin McDonagh) que ha protagonitzat, entre d'altres, el tens drama *Nitram* (2021, Justin Kurzel).

### OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / A. Barquero



#### Ernest Crusats, en solitari al cicle Fes-te l'Agost de Prats

Ernest Crusats. Jardins de Cal Bach. Divendres, 23 d'agost, 10 nit.

Aquest estiu és notícia el retorn als escenaris de La Iaia en quatre concerts per celebrar els 10 anys del seu disc *On és la màgia?* Però en paral·lel, el seu cantant i líder Ernest Crusats continua fent camí amb el seu disc en solitari *La font gelada*. Actuarà a Prats en el marc de Fes-te l'Agost, un cicle musical de petit format que celebra 20 anys. El concert és gratuït.



#### Concert en acústic de Sabana

Sabana. Plaça de la Porxada, Granollers. Dissabte, 24 d'agost, 11 de la nit.

La banda granollerina Sabana serà present en el primer dia de festa major de la ciutat amb un concert en format acústic. El grup té influències del pop alternatiu català com El Petit de Ca l'Eri, Manel o Núria Graham. Presenten el seu segon àlbum, *La perspectiva* (2022). El concert és gratuït.

## ORIGINAL

VS.

## REMAKE

#### 'Le miroir à deux faces'

**País:** França

**Direcció:** André Cayatte

**Intèrprets:** Michèle Morgan, Bourvil, Ivan Desny, Georgette Anys i Georges Chamardat.

Marie-José, una noia amb la cara desfigurada, es casa amb en Pierre, un penques. Aquest pensa que tenir una parella poc agraciada el protegirà de qualsevol infidelitat. Tot canvia quan ella se sotmet a cirurgia estètica i canvia tant per fora com per dintre, i es converteix en una persona amb més autoestima. Aquest drama psicològic sobre la conversió d'aneguet lleig a cigne il·lustra amb encert els dilemes que pot suscitar la cirurgia plàstica en un pacient i en les persones del seu entorn familiar i social.



1958



1996

#### 'El amor tiene dos caras'

**País:** Estats Units

**Direcció:** Barbra Streisand

**Intèrprets:** Barbra Streisand, Jeff Bridges, Pierce Brosnan, Lauren Bacall i Mimi Rogers.

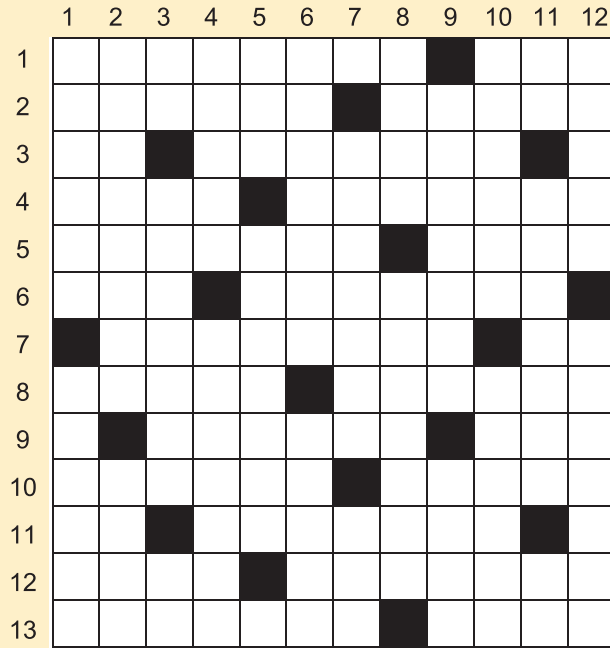
Comèdia romàntica i artificiosa que recull alguna idea de la pel·lícula original en què la trama és molt més seca, realista i sense artificis. Streisand posa en qüestió precisament aquest gènere de pel·lícules i els seus tòpics (protagonistes guapos, fletxadets, passió, música de fons que subratlla les escenes clau...). Aquí els personatges ja no creuen que l'amor-passió sigui una bona base per a una relació, i decideixen sustentar la seva parella en tot allò "no físic". Òbviament, al final no és tan senzill.

## PASSATEMPS

### MOTS ENCREUATS \_ Pau Vidal

**HORIZONTALS:** 1. Màxima expressió de l'eslògan 'es mira i no es toca'. Mil sacsejats a Pilma / 2. Colorant natural de la pastanaga i l'albercoc. De foc com una roca / 3. Al cor de la Pepa. Mira si és bord que va d'americà, el fill de mala mare. Mana sobre ningú / 4. Pesi la mercaderia a fi de rebaixar la tarifa. És als halògens com a l'home l'androide / 5. El seu rival natural és el defensor. Ve de mena i no de senyor / 6. 50% del valor del lingot. De gran li agradaria ser una orada / 7. Fraternalitat i companyonia que es demostra amb un àpat. Gènova la vella / 8. Tot i ser un mico se'l sol confondre amb un príncep llegendari. El més baladrer de l'asfalt / 9. Ve sense ni cinc. Entre l'Obèlix i l'Ofèlia han parit una medusa. Una caragirada a la planura / 10. Ni nitrat ni nitrit. Avingut si us plau per força a les regles del circ / 11. Meitat oest d'aquesta zona. Meravella només visible des de l'altra banda. La lletra que t'encendré / 12. El component de l'antibiòtic que afecta l'orella. Si li comptes les galtes en té més de dues / 13. Té efectes de vegades massa relaxants. Tuberculosi dels països de l'est.

**VERTICALS:** 1. Tornem-hi: ni acetal ni acetil. I aquest hi rima, però amb pudor de benzina / 2. Vela major per quan el papa fa figa. Grega que sol causar gran riota / 3. Centre al Park. És als nés com el cosí segon als cosins. La fi d'en Copdegarrotix / 4. Deixin l'heroi dels boscos ben pelat. Firma només a l'abast dels senyors / 5. Una formiga a la xocolata. Desig imaginat de com podria ser de lleig un somier. El cul d'en Jaumet / 6. Hora intempestiva menys per negar-se ella mateixa. Libi llibèrrim?: no,



esclatxa perquè s'escoli l'aigua del buc / 7. Al fons de tot del racó. Turc del Turquestan que s'assembla molt a en Terenci. Les sis cares de l'atzar / 8. Quan el serial es posa líquid. Anava per doblador però es va quedar en fuster / 9. Corretja a la gropa dels cavalls de can Graupera. Centre d'exploració de bens i cabres / 10. Ocell que els ianquis exploten a les reservotes. La multiplicació del Filvit / 11. 51 en un pronom. Ornament d'espasa en forma de rèptil. De dilluns a diumenge / 12. Té gran domini de la paella. Tot i enfadat no perd la distinció.

### SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

**Dificultat: fàcil**

		3			9	4		2
					5		3	
			8	3	2		7	
		8	9	5	6			7
	2			7			6	
				2		8		9
	7		5		1	3		4
6	4					5		8
		5		8				2

**Dificultat: difícil**

	5							8
9		4	8					5
			7	2				
		6	5			4		
		8	4	6	7	2		5
	4						9	7
6		9		7	8			3
				5		6	7	2
5								9

### QUADRE NUMÈRIC

9	-		-	6	1
-		+		-	
	-		-	1	-6
+		+		-	
5	+		-	4	8
11		17			1

### SOPA DE LLETRES

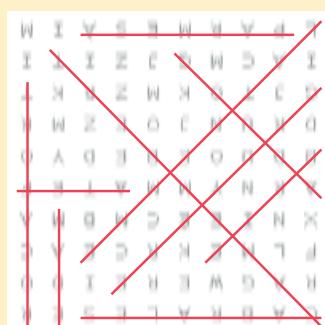
C	A	B	R	A	L	E	S	E	R
R	A	G	W	E	R	E	I	D	O
F	L	M	E	K	R	C	E	A	C
X	N	I	E	È	C	M	B	M	A
A	R	N	Y	M	M	A	T	E	F
R	D	I	O	F	R	F	D	Y	O
D	R	U	N	J	O	E	Z	M	R
G	J	T	O	K	M	Z	R	K	T
I	A	C	M	G	J	Z	I	T	I
L	P	A	R	M	E	S	À	I	M

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Brie
- Cabrales
- Camembert
- Edam
- Emmental
- Feta
- Gouda
- Gruyère
- Parmesà
- Rocafort

### SOLUCIONS

		1	17	11	
8	4	-	7	+	5
			+		+
-6		1	-	8	-
			+		-
	6	-	2	-	9



1	9	5	3	8	4	7	2	6
6	3	4	2	9	7	5	1	8
8	7	2	5	6	1	3	9	4
4	6	7	1	2	3	8	5	9
5	2	9	4	7	8	1	6	3
3	1	8	9	5	6	2	4	7
9	4	1	8	3	2	6	7	5
2	8	6	7	4	5	9	3	1
7	5	3	6	1	9	4	8	2

Dificultat: fàcil

5	7	2	6	3	4	8	1	9
4	8	3	1	5	9	6	7	2
6	1	9	2	7	8	5	4	3
2	4	5	3	8	1	9	6	7
1	9	8	4	6	7	2	3	5
7	3	6	5	9	2	4	8	1
8	6	1	7	2	5	3	9	4
9	2	4	8	1	3	7	5	6
3	5	7	9	4	6	1	2	8

Dificultat: difícil

L	A	P	A	R	A	D	O	R	I	L	M
C	A	R	O	T	E	I	G	N	I	A	
E	P	A	R	I	B	A	S	T	A	R	O
T	A	R	I	H	A	L	O	I	D	E	
O	F	E	N	S	O	R	C	O			
L	I	N	O	R	A	D	E	T	A		
G	E	R	M	A	N	O	R				
C	L	A	X	O	N						
B	A	B	U	I	C	L	A	N			
E	B	E	L	I	A	V	A	N			
J											
J											
Z	O	O	I	G	I	D	O	R	P	O	
O	T	I	C	B	A	R	R	U	D	A	
S	I	I	U	I	A	T	A	X	V	A	